

Kulturarvsscreening Kalvehave

Og omegn

- Havnen, broen og banen

Efterår 2015, forår 2016

Kortlægning og redigering:

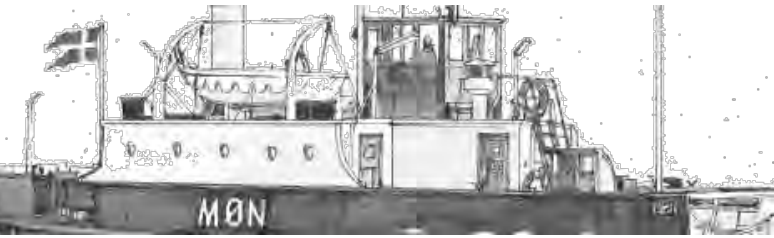
**Rosa Philippine Schollain Birckner,
Arkitekt, Projektleder Byplaner**

Work-shops og borgerinddragelse:

**Annika Reynheim Petersen,
Projektleder/Koordinator/Facilitator**

**Tidslinje og faktabokse i
samarbejde med:**

**Berit Christensen, Overinspektør
Nyere Tid, Museum Sydøstdanmark**

- Havnen, broen og banen

Foto: [CC BY-SA 3.0](#)
 File: Kalvehave - Hotel
 Færgegaarden.jpg
 Uploadet af Hubertus
 Oprettet den 3. august
 2011

Foto side 2: [CC BY 3.0](#)
 File: Mønbroen.2.JPG
 Uploadet af Erik Christensen
 Oprettet den 6. juli 2014

Indhold

En varm modtagelse af flygtninge

Indledning

Del 1

Områdebeskrivelse Kalvehave Lokalområde	11
Kulturmiljøer	34
Tidslinie	46
Epilog – en kilde i Gammel Kalvehave	53

Del 2

Hovedtemaerne	
- Kalvehave i sammenhæng	2
Landskab, kyst og terræn, nærhed og udsyn	3
Byerne i landskabet	4
Gammel Kalvehave	5
Viemose	7
Kalvehave	9
Kvarterer og byrum i Kalvehave	11
Work-shop om kulturarv i Kalvehave ved Borgermødet april 2016	16

Del 3

Stilblade

”En varm modtagelse af flygtninge” Kulturen i Kalvehave april 2015 begynder med mennesker.

Kommunes afdeling for Plan og Byg har fået 525.000,-kr til et forsøgs- og udviklingsprojekt i Kalvehave.

Projektet bliver bevilliget på baggrund af et Pilotprojekt på Østmøn, hvor kommunen i tæt samarbejde med de lokale borgere har fået vendt udfordringen i 5 landsbyer præget af forfald, tomme huse og en prognose på 21,7 % befolkningstilbagegang, til det positive. En medarbejder fra Kommunens Plan afdeling flyttede sit kontor ud på Østmøn i et hus som var opkøbt til nedrivning, her kunne de lokale følge med og bidrage til processen. Således opstod en række lokale udviklingsinitiativer til de tomme grunde og aktiviteter til gavn for fællesskabet.

Kunne man gøre det samme i Kalvehave? I Kalvehave er bygningsforfaldet endnu ikke indtruffet, men prognosen frem til 2019 viser en befolkningstilbagegang på 16,7 %

Forsøgs-og udviklingsprojektet åbner et lille borgerkontor på havnen i ”Den Gule Stald”, her skal borgerne fra Kalvehave nu komme med ideer til udvikling af byen.

På samme tid er 10,7 mil. Mennesker på flugt fra det krigsramte land Syrien, det er over halvdelen af befolkningen. I foråret 2015 ankommer 22 syriske unge mænd til Kalvehave, de skal bo midlertidigt på Hjortesøgaardvej, et boligbyggeri fra 1981 Boligerne har ikke kunne lejes ud og Boligselskabet har af flere omgange søgt Kommunen om nedrivning af de 21 lejligheder med havudsigt.

En dag kigger en frisk dame forbi projektkontoret, hun overvejer at tilbyde de nyankomne flygtninge nogle aktiviteter oppe i spejderhytten på Viemose hovedgade.

”Vi skal tage godt imod de nyankomne flygtninge, ellers flytter de også herfra og det går jo ikke, vi har brug for flere børn og unge her i Kalvehave” Citat; Ildsjæl og initiativtager

Mens hun fortæller, at det skal handle om at lave sjove ting sammen, lege og hygge sig kommer der en herre ind på kontoret, han er pensionist og netop flyttet fra Smørum i Nordsjælland til Kalvehave. Han sidder pænt og lytter, indtil han udbryder ”Jeg vil gerne være med!”

”Familieklubben Kalvehave” har i dag en fast aktivitetskalender. ”Vi laver mad på bål, presser æblesaft og leger. Meningen er, at alle skal føle sig velkomne, ikke kun flygtninge, som ikke længere er på flugt, men borgere i Kalvehave”

Nedenfor et uddrag af Familieklubbens foreningsbrochure:

FAMILIEKLUBBEN KALVEHAVE

Et resultat af "Forsøgs- og udviklingsprojekt KALVEHAVE"

"Samvær over en kop kaffe": gør vi hver gang.

Sted: Spejderhytten, Viemosegade 7B, lørdage kl 10-13

Det har vi gjort: skaffet cykler til 10 flygtningebørn i samarbejde med genbrugspladsen i Ørslev og fået dem renoveret og lovliggjort hos Bro-bike i Kalvehave. Modtaget donation af nye cykelhjelme fra BROEN-Vordingborg. Formidlet praktikpladser og besøgscontakter til voksne, fået flygtningebørn i foreninger (spejder og fodbold) Skaffet cykler til voksne, afholdt gratis loppemarkeder (senge, møbler, tøj og sko, legetøj, køkkensager, mm.), Deltaget i borgermøde og havnedag, spillet kroket, Pirat rollespil, cyklet en tur i skoven for at plukke brombær, lavet drager, haft Afrikabesøg med grillet lam og kalv, lavet æblekager, presset æbler til saft, plukket blomster, græskar, leget eventyr, taget på udflugt til Møns sildemarked, mm.

Det vil vi:

Bare kom, alle er velkomne, for børn og voksne: Familier m/u børn, singler, unge og ældre, der er ingen begrænsning. Du behøver ikke bo i Kalvehave for at være med.

Tværkulturelt samvær, fællesspisning, lære nye ting, danskere og flygtninge imellem, skabe nye venskaber, lave fælles ture, have kontaktpersoner-familier til flygtninge/danskere til fælles glæde og gavn, præsentere andre foreninger og klubber.

Aktiviteter: som lege, spil, boldspil, bålmad, drama for børn og voksne, bygge hytter og huler, sy-værksted, byttedage, ture, fiskeklub, alt efter evner og ønsker

Se Film om samarbejdet mellem Projektet og Familieklubben produceret og sendt i efteråret 2015 på TV Sydsjælland

[http://tv-](http://tv-sydsjaelland.dk/nettv/Cykler%20og%20nye%20muligheder%20i%20Kalvehave%202015.html)

[sydsjaelland.dk/nettv/Cykler%20og%20nye%20muligheder%20i%20Kalvehave%202015.html](http://tv-sydsjaelland.dk/nettv/Cykler%20og%20nye%20muligheder%20i%20Kalvehave%202015.html)

Marianne og Ole aktive stiftere af Familieklubben i Kalvehave sammen med Bassem og Ahmed fra Syrien

Indledning

Hovedtemaerne i kulturarvsscreeningen for Kalvehave er Havnen, broen og banen. Havnen, broen og banen fordi Kalvehave er sammensat af en række historier og bymæssigheder:

← Kulturarvsscreeningen for Kalvehave er en afsøgning og analyse af eksisterende kortlægninger og kildemateriale kombineret med Museum Sydøstdanmarks historiske bidrag og eget feltarbejde og studier.

Afsæt for kulturarvsscreeningen er projektet *Kalvehave, fra landsby til mellembym, kvalitativ skrumpning af landets mellembym*. På baggrund af

Kulturarvsscreeningen læner sig i metode og udformning i høj grad op ad de netop udarbejdede Kulturarvsscreening for Præstø midtby og Kulturarvskortlægninger for Nyråd, Mern og Strandgadekvarteret i Vordingborg. Disse kan ses på Vordingborg Kommunes hjemmeside på: <http://www.kulturarv.vordingborg.dk/cms/site.aspx?p=8632>

Kulturarvsscreeningen danner baggrund for forvaltningens arbejde med planer, bygningsvurderinger og behandlinger af ansøgninger i området.

Vordingborg Kommune benytter sig i de udviklings- og skitseprojekter, som er baseret på kulturarvens potentialer, af en særlig metode som er udviklet igennem en længere række projekter. Denne metode forholder kort sagt data som er indsamlet igennem kildestudier, møder med museet og foreninger, borgermøder, workshops og interessenthøringer til en historisk tidslinje samtidig med der udarbejdes en analyse af de bebyggede strukturer som tangerer SAVE-metodens (se herfor Kulturstyrelsens site: <http://www.kulturstyrelsen.dk/kulturarv/>). Der udpeges herefter særligt vigtige materielle og immaterielle kulturarvsmomenter som den videre udvikling af stedet skal baseres på.

Kulturarvsscreeningen for Kalvehave benytter sig af denne metode og anvender samtidig den metode som de senest udarbejdede kulturarvskortlægninger har afstedkommet. Dette især fordi screeningen skal danne et operationelt grundlag for Vordingborg Kommunes Afdeling for Plan og Byg.

Således fokuseres særligt på tre hovedtemaer, der forholdes både til eksisterende litteratur, registreringer og analyser og til arkitektoniske begreber, der er afgørende for oplevelsen og læsningen af byen med kulturarven som optik.

An aerial photograph of a coastal area. In the foreground, a long bridge with several arches spans across a body of water. In the middle ground, there is a small island or peninsula with buildings and a marina. The background shows a vast expanse of water under a cloudy sky.

Del 1

Gennemgang af

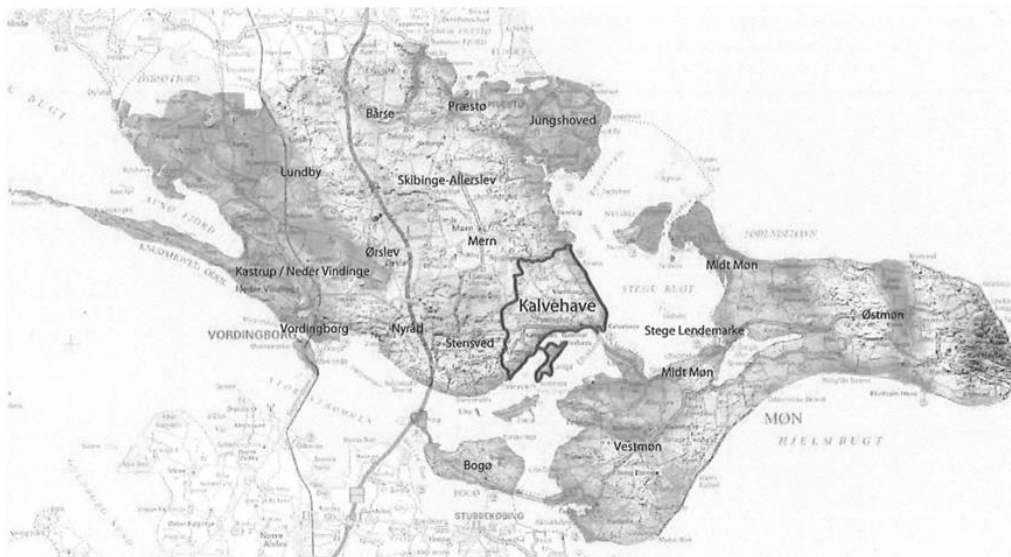
Områdebeskrivelse Kalvehave og Omegn

Udarbejdet af **Cowi** i samarbejde med **Vordingborg Kommune**
2008

Gennemgået og opdateret i efteråret 2015 i samarbejde med Kalvehave Lokalråd,
Lokalarkivet Langebæk, Bevaringsforeningen for Præstø og omegn og Museum
Sydøstdanmark

Oplæg til områdebeskrivelse

Kalvehave

Oplæg til 17 områdebeskrivelser

I forarbejdet til Plan 21 Kommuneplan for Vordingborg Kommune 2009 – 2021, holdt Vordingborg Kommune 17 workshops (et i hvert lokalområde) i foråret 2008, hvor lokalråd og borgere blev præsenteret for en karakteristik af deres lokalområde.

Karakteristikken af lokalområderne er udarbejdet af konsulentfirmaet Cowi A/S, som har gennemført en kortlægning og analyse af alle lokalområder ud fra GIS-analyser og ved besigtigelser (GIS står for Geografisk Informationssystem).

Beskrivelsen af livet i lokalområderne bygger på fokusgruppeinterviews i hvert enkelt lokalområde i foråret 2008, hvor det har kunnet lade sig gøre og i enkelte tilfælde ved telefoninterviews af enkeltpersoner. Denne beskrivelse er således ikke en fyldestgørende beskrivelse, men er udtryk for det de interviewede personer lagde vægt på ved samtalen.

På workshopmøderne fik borgerne mulighed for at fremme deres ønsker til kommuneplanen fx. nyudlæg til boliger / erhverv, cykelstier, skovrejsning, kulturmiljøer mv.

Borgernes forslag er medtaget i hovedstrukturens mål og retningslinjer og / eller i rammerne for lokalplanlægningen i det omfang, det har været relevant i forhold til de emner, der reguleres gennem kommuneplanen og øvrige interesser, der skal varetages i planen. Borgernes ønsker kan ses på kommunens hjemmeside.

Områdebeskrivelserne fungerer som baggrundsnotat for arbejdet med kommuneplanen.

BEFOLKNING OG BOLIGER

Tidligere Kalvehave station

Ejendom på Kalvehave Havnevej

Livet i Kalvehave Lokalområde

Kalvehave lokalområde repræsenterer fritids- og foreningslivet forskellige interesseområder. Foruden Kalvehave idrætsforening er her en del kulturelle aktiviteter.

Det gælder f.eks. Kulturskolen, som er et aktivitetstilbud for børn, startet på privat initiativ af forældre og nu en selvejende institution, der fysisk er placeret i tilknytning til (den tidligere, red.) Kalvehave Skole.

Kulturskolen tilbyder så forskellige fag som mor og barn aerobics, netcafé, skindsyning og kend din knallert.

Man gør meget for at møde målgruppen "hvor de er" og der er stor åbenhed for at starte nye og anderledes hold op. Man er endvidere interesseret i at starte tiltag op, der henvender sig til eleverne på 7.- 8.- og 9. klasseniveau, for at bevare deres tilknytning til lokalområdet.

Kalvehave Havn trækker masser af liv til sig. Sejlklubben er kendt for sin gode ungdomsafdeling. Bl.a. er der stor tilslutning blandt optimistjollesejlerne.

"Langebæk-kirkerne", der dækker Mern og Kalvehave, arrangerer en del aktiviteter, bl.a. gudstjenester med fælles spisning, årlige sogneudflugter, musikarrangementer og foredrag i samarbejde med Folkeuniversitetet.

I Viemose forsamlingshus foregår der en del aktiviteter. Bl.a. holdes der "Folkecafé" en gang om måneden med fællesspisning og levende musik. (Læs om Viemose Forsamlingshus 2015 på <http://www.viemoseforsamlingshus.dk/velkommen>).

Området byder endvidere på en automobilklub, et årligt "Amerikanerbiltræf" og en strandjagtsforening.

Området er præget af pendling, og selv om der er mange forskelligrettede aktiviteter i området, savner den lokale befolkning noget, der "binder området sammen". Der efterlyses i den forbindelse en fælles hjemmeside for området, i kommunalt regi, og som der kan linkes til fra Vordingborg Kommunes hjemmeside (Se aktuelt kommunalt Kalvehave-site på <http://www.vordingborg.dk/cms/site.aspx?p=31454>.)

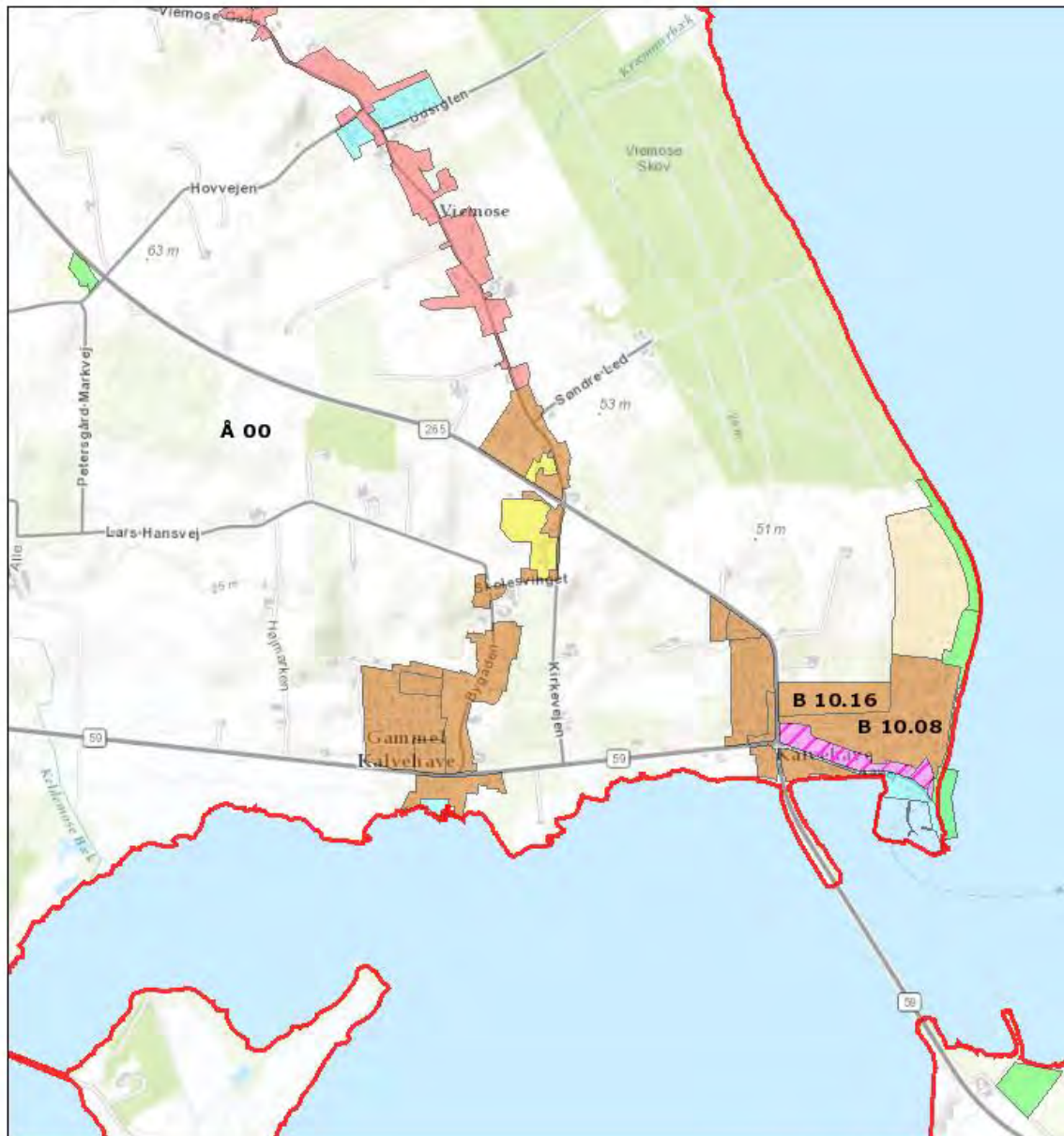
Man vil endvidere gerne arbejde aktivt for at etablere en legeplads og et bedre stisystem, bl.a. igennem skoven. Kalvehave og Omegn Lokalområde er meget interesserede i at overtage *Den Gule Stald* på havnen, som Vordingborg Kommune har lejet af staten frem til 2013. Der er flere ildsjæle, der vil arbejde for at gøre *Den Gule Stald* til et lokalt samlingspunkt for området. (Aktuelt har projektet *Den Gule Stald* med succes været i gang i en række år: læs mere på: <http://www.dengulestald.dk>)

Gældende kommuneplan for Kalvehave er Vordingborg Kommuneplan 2013-2015.

KALVEHAVE LOKALOMRÅDE - PLANFORHOLD

September 1, 2015

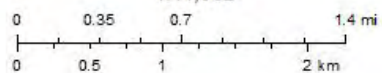
 Lokalområder kp2013

Rammer for lokalplanlægning kp2013

 . . . . .

- Blandet bolig og erhverv
- Boligområde
- Erhvervsområde
- Område til butikformål

1:41,002

Sources: Esri, HERE, DeLorme, Intermap, Incent P Corp., GEBCO, USGS, FAO, NPS, NRCAN, Geobase, IGN, Kadaster NL, Ordnance Survey, Esri Japan, METI, Esri China (Hong Kong), Swisstopo, MapmyIndia, © OpenStreetMap contributors, and the GIS User Community

Bymønster - Redegørelse

By mønsteret i Vordingborg Kommune består af kommunecenter, bycentre og lokalcentre. By mønsteret er et udtryk for hvordan Kommunalbestyrelsen vil udvikle Vordingborg Kommune, og hvordan eksisterende og nye funktioner fordeles mellem byerne og landet omkring dem. By mønsteret handler om at fordele rollerne mellem byerne internt samt mellem byerne og landet ud fra, hvad de hver især er bedst til, og så styrke dette.

Bycentre er kommunens 3 største byer Vordingborg, Præstø og Stege, der har flest butikker samt mest offentlig og privat service. Det er også her, vi finder størstedelen af de servicefunktioner, vi bruger dagligt eller jævnligt. I de øvrige byer, som er lokalcentre, findes beskedne men dog for hverdagslivet meget væsentlige servicefunktioner som fx skole og daginstitution, dagligvarehandel til lokal forsyning mv.

Lokalcentre og samarbejdende lokalcentre

Lokalcentre og samarbejdende lokalcentre fungerer som nærcentre for lokalområder og indeholder funktioner, der dækker befolkningens daglige behov, og der vil arbejdes for, at lokalcentrene som hovedregel indeholder følgende servicefunktioner:

- Skole, forsamlingshus
- Daginstitution og en vis offentlig service f.eks. biblioteksfilial eller bogbusbetjening, ældrecenter
- Dagligvarehandel i form af købmand, brugsforening eller lignende
- Visse offentlige og private funktioner f.eks. håndkøbsudsalg, postfunktion
- Busforbindelse til de større bycentre og kommunecenteret

Lundby, Bårse, Mern, Ørslev, Nyråd, Stensved, Kalvehave og Bogø byer opfylder overvejende ovennævnte krav til funktioner og kan styrkes på udvalgte funktioner ud fra lokale styrker og forudsætninger. Byerne Borre, Hjertebjerg og Klintholm Havn samt Damme og Askeby kan i samarbejde opfylde ovennævnte krav til indhold af funktioner.

Mål for Byvækst

- Der skal være gode og velbeliggende arealer til rådighed ved kommunens større byer, så de sikres mulighed for bolig- og erhvervsudvikling. Det samlede arealforbrug til byvækst må dog ikke være større end nødvendigt.
- Byvækst skal ske under hensyn til de erhvervs- og beskyttelsesinteresser, der er knyttet til det åbne land.
- Fremtidig byvækst skal fortrinsvis ske i kommunens købstæder og stationsbyen Lundby.

I Kalvehave Lokalområde er der ikke udlagt arealer til ny byvækst.

Landsbyerne

Mål for landsbyer og bebyggelse i det åbne land

- Vordingborg Kommune ønsker levende byer og liv på landet.
- I landsbyerne og det åbne land skal eksisterende kulturmiljøer og landskabelige værdier bevares og sikres som et væsentligt potentiale for udviklingen i landdistrikterne.
- Landzoneadministrationen skal sikre, at der er en klar afgrænsning mellem land og by og hindre uplanlagt bebyggelse i det åbne land samt dermed sikre, at egentlig byudvikling kun sker, hvor der i kommuneplan og lokalplan åbnes op for det.
- Vordingborg Kommune vil søge at fremme alternative erhvervs- og jordbrugsformer såsom mikrovirksomheder og virksomhedsnetværk samt økologisk landbrug, gårdbutikker og landboturisme, så der skabes en lokal produktion, hvor forarbejdning og afsætning hænger sammen og transporten bliver så kort som muligt.

Følgende landsbyer i lokalområdet er afgrænsede i kommuneplanen: Langebæk Stationsby, Skovhuse, Balle, Viemose og Langebæk By.

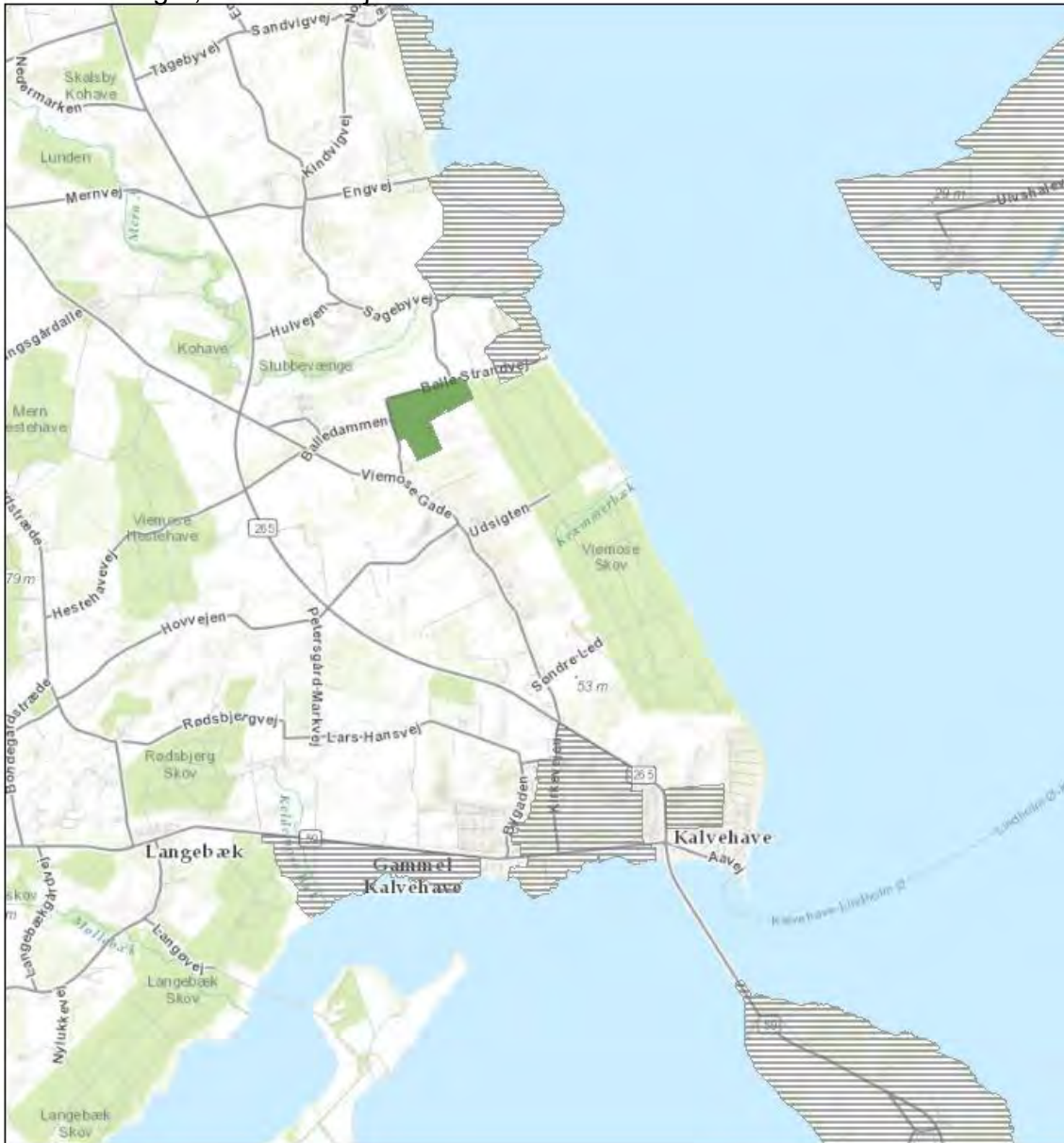
Skovrejsningsområder

Udpegningen af skovrejsningsområderne (plusområder) skal danne grundlag for såvel statens egne nye skovtilplantninger som for statens tilskud til privat skovrejsning. Områdernes afgrænsning danner ikke grundlag for administration af anden lovgivning.

Statens mål er, at kommunerne tilsammen udpeger plusområder, så det svarer til 15-20 % af det ubebyggede areal på landsplan. Inden for områderne kan der forekomme enkelte arealer, der er omfattet af en naturbeskyttelseslovens generelle beskyttelsesbestemmelser, som bl.a. kan hindre beplantning. Sådanne arealer må derfor ikke tilplantes, medmindre der meddeles dispensation.

Skovrejsningsområder (plusområder) og områder, hvor ny skovtilplantning er uønsket (minusområder), er udpeget og vist på nedenstående kort. Øvrige arealer er områder, hvor skovrejsning er mulig.

Således fremgår, at der kan rejses skov nord for Viemose.

September 1, 2015

Skovrejsning kp2013

- Skovrejsningsområde
- Områder hvor ny skovtilplantning er uønsket

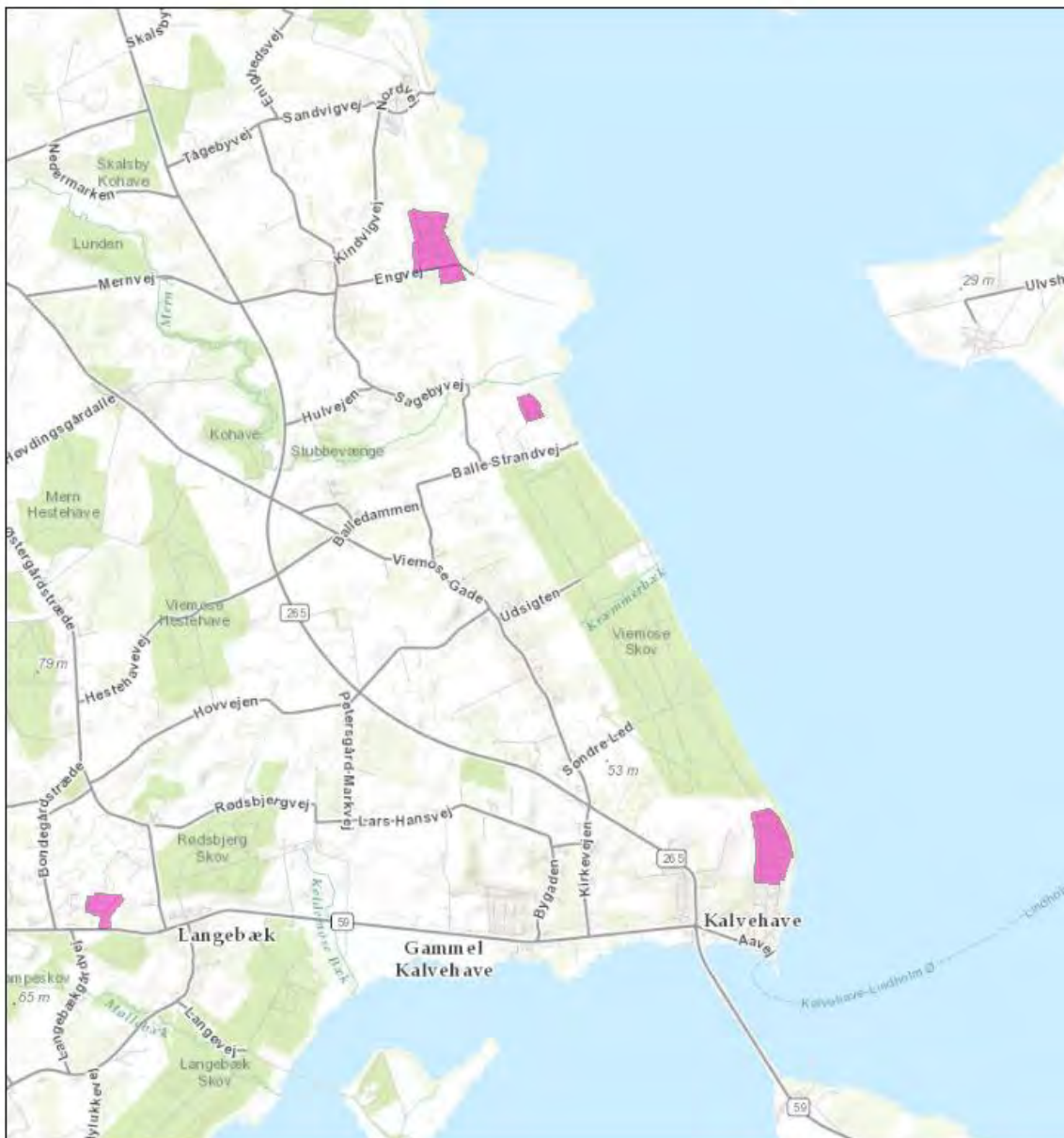
Source: Esri, HERE, DeLorme, Intermap, Inoremnt P. Corp., GBCO, USGS, FAO, NPS, NRCAN, GeoBase, IGN, Kadaster NL, Ordnance Survey, Esri Japan, METI, Esri China (Hong Kong), Swisstopo, MapmyIndia, © OpenStreetMap contributors, and the GIS User Community

Turisme

Af kommuneplanen fremgår Balle Strand, Kalvehave Færgegård og Viemose Overdrev som sommerhusområde.

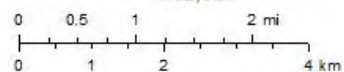
I regionplan 2005-2017 for Storstrøms Amt fremgår der et forslag til et regionalt vandrerutenet via landevejene tættest ved kysten mod øst og syd.

Kalvehave har endvidere hotelvirksomhed og der er givet mulighed for placering af en ny campingplads i Kalvehave.

September 1, 2015

1:82,004

Sources: Esri, HERE, DeLorme, Intermap, increment P Corp., GEBCO, USGS, FAO, NPS, NRCAN, GeBCo, IGN, Kadaster NL, Ordnance Survey, Esri Japan, METI, Esri China (Hong Kong), Swisstopo, MapmyIndia, © OpenStreetMap contributors, and the GIS User Community

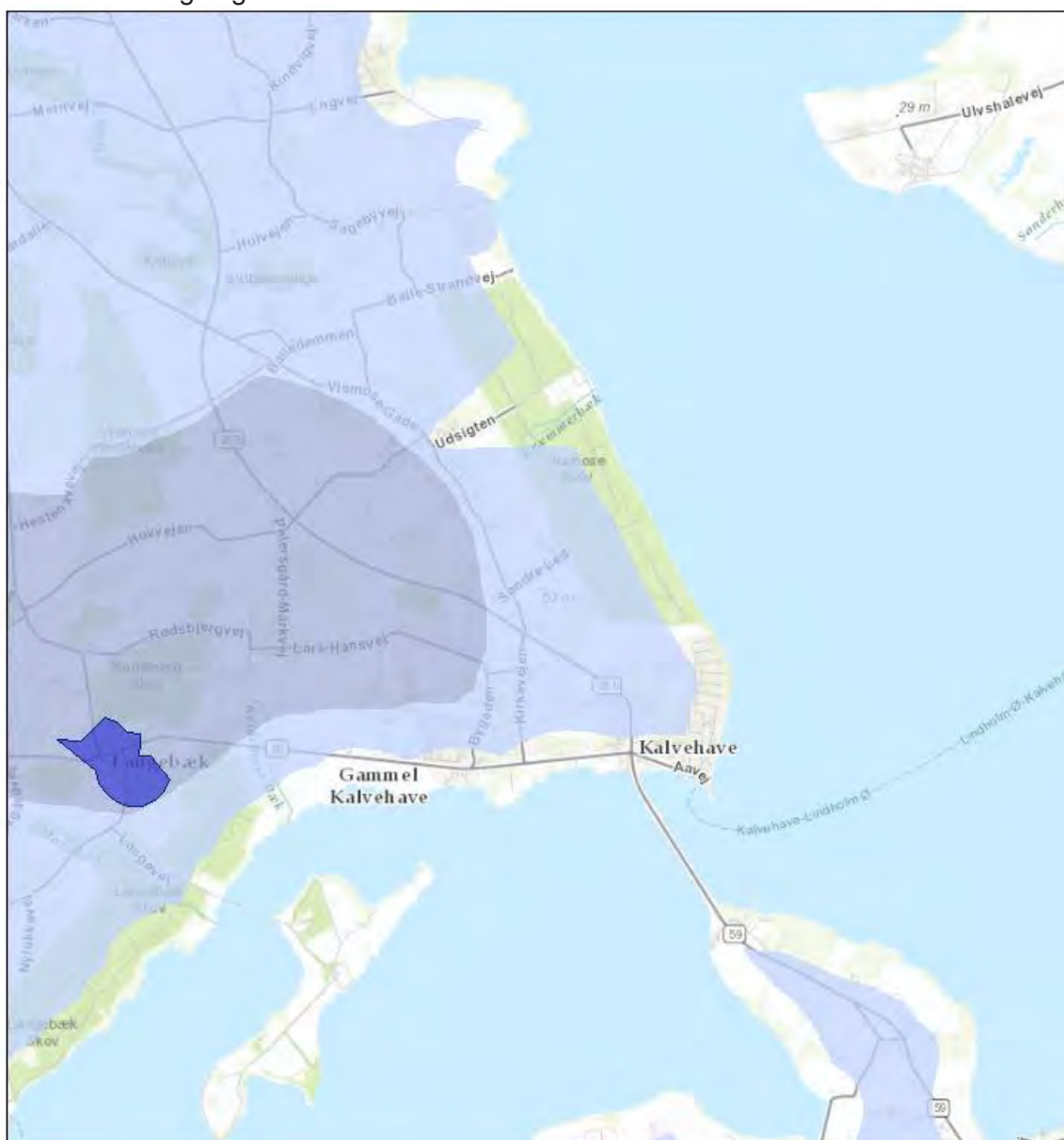
Kulturmiljøer

Beskrivelse af Kulturmiljøerne i Kalvehave Lokalområde kan læses i Kulturarvsscreeningens uddybende afsnit herom.

Grundvand

Dele af lokalområdet indeholder grundvandsressourcer, der særligt skal beskyttes mod forurening – både af hensyn til drikkevandsforsyningen og tilstanden i vådområderne. Grundvandet bruges til drikkevand og erhverv og er en vigtig naturlig ressource med stor betydning for tilstanden i vådområder.

Dele af lokalområdet kan rumme udpegede områder, hvor kommunen med baggrund i Naturstyrelsens grundvandskortlægning udarbejder indsats-planer for grundvandsbeskyttelse. I samarbejde med kommunen udarbejder Naturstyrelsen en resumérapport af grundvandskortlægningen.

September 1, 2015

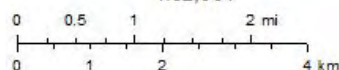
 Nitratfølsomme indvindingsområder kp2013

Drikkevandsinteresser kp2013

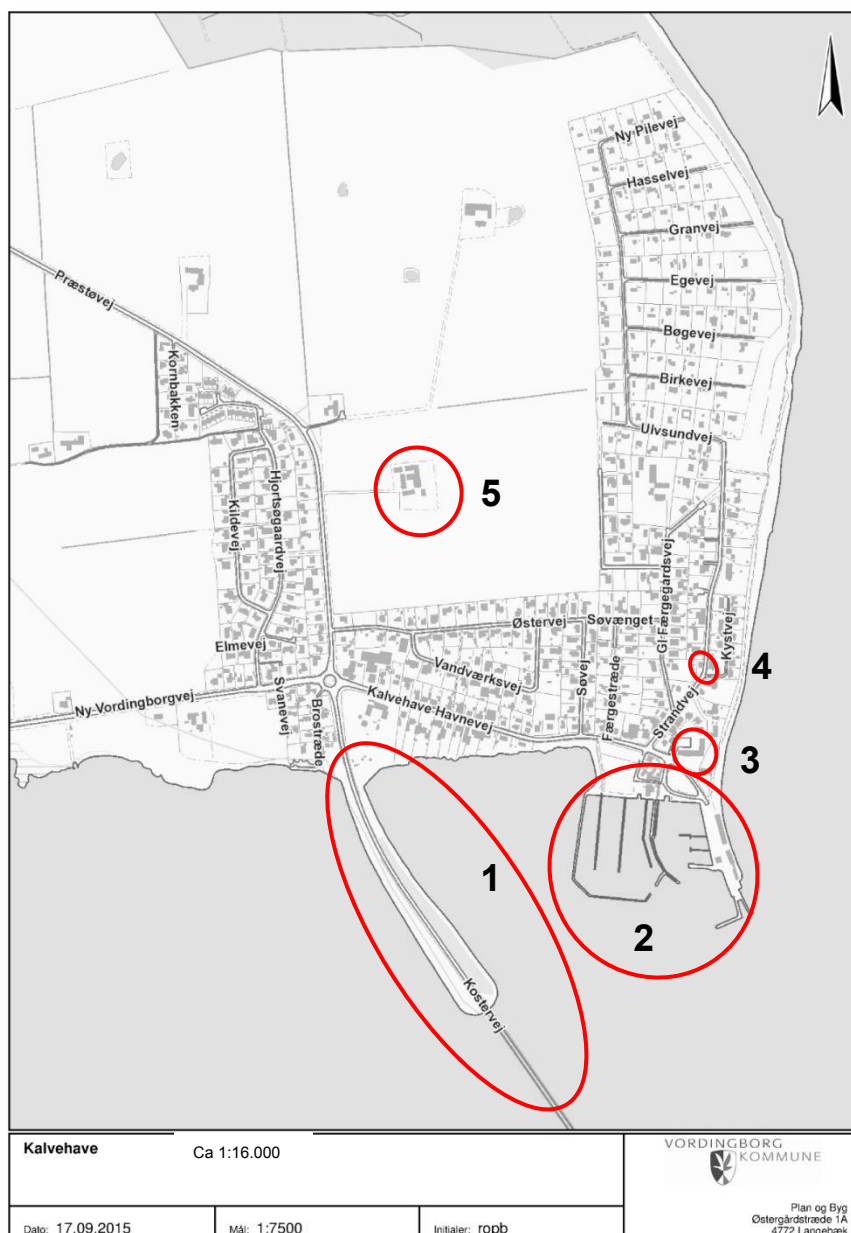
 Omr. med drikkevandsinteresser

 Omr. med særlige drikkevandsinteresser

1:82,004

Sources: Esri, HERE, DeLorme, Intermap, increment P Corp., GEBCO, USGS, FAO, NPS, NRCAN, GeoBase, IGN, Kadaster NL, Ordnance Survey, Esri Japan, METI, Esri China (Hong Kong), Swisstopo, MapmyIndia, © OpenStreetMap contributors, and the GIS User Community

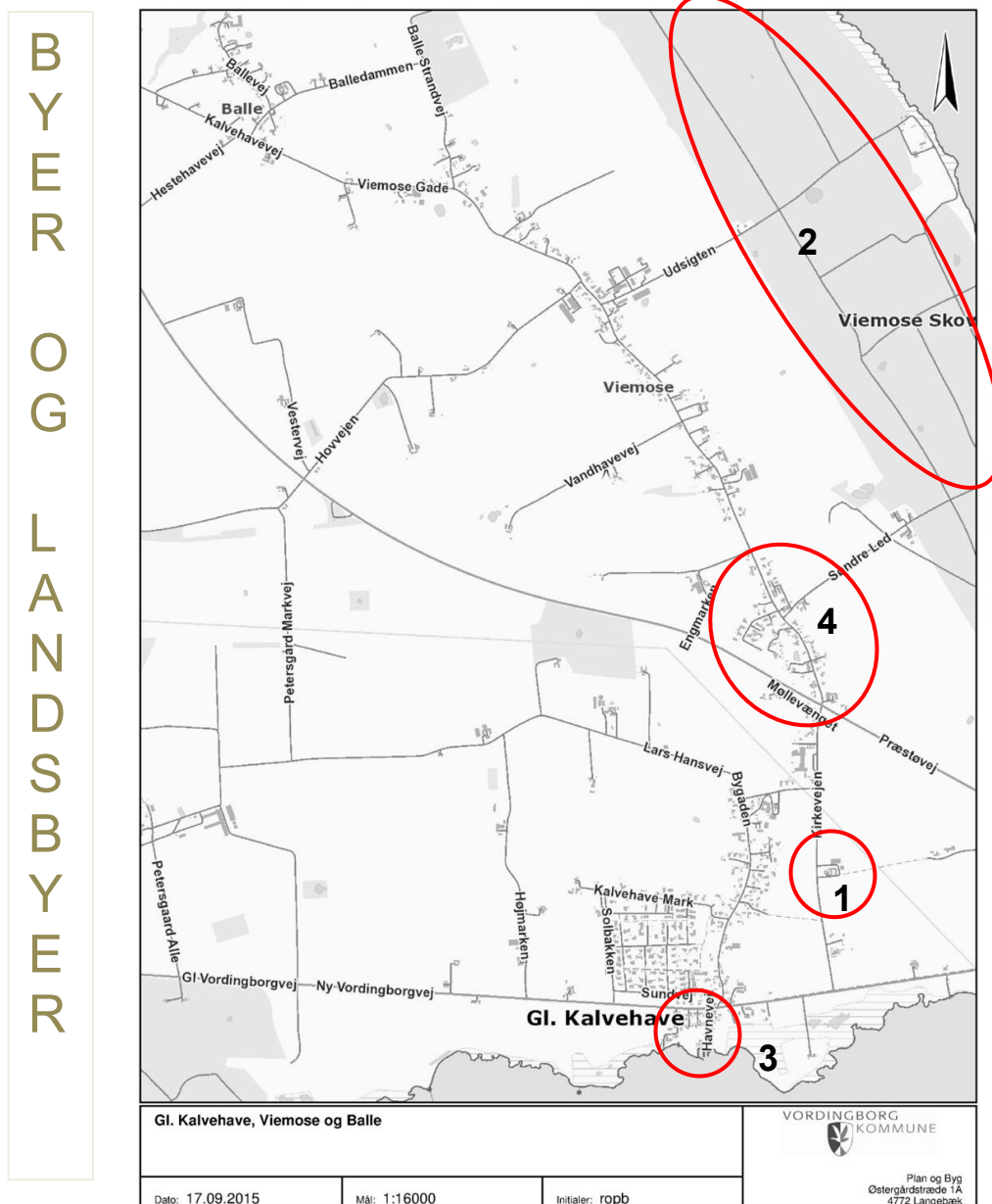
Kalvehave

Kalvehave er en tidligere stationsby.

Omkring år 1900 lå bebyggelsen koncentreret om tre dele: jernbanen, landevejen og havnen.

Broen er byens vartegn (1) – et markant byggeri, som præger oplevelsen til byen fra landevejene og havneområdet. Ligeledes er Kalvehave Kirke vest for byen, en markant bygning, der kan ses fra havnen og byens vestlige del. Havnen (2) udgør et klart identitetsskabende træk, med Færggården Hotel (3), som den absolut mest markante bygning. Der er mange kulturmiljømæssige værdier omkring havnens fiskerihavn, færgelejet og lystbådehavn, og området har stor betydning for byens sociale liv.

Den tidligere stationsbygning (4) er også en meget markant bygning. Til trods for at alle spor af selve jernbanen i dag er sløjftet, så bærer byens struktur, byggestil og arkitektur stadig tydelig præg af stationsbystilen. Til Kalvehave kommer mange besøgende ad kystvejen og landevejen, men også ad cykelruten, Sydsjællandsleden, som løber langs kysten. Der er også opført parcelhusområder nord og vest for landevejen. Midt mellem disse parcelhusområder ligger Kalvehavegård (5) fortsat med sin omgivende jord.

Gammel Kalvehave, Viemose og Balle

Danmarks næstlængste landsby starter i fiskerlejet i Gl. Kalvehave og fortsætter som en mere eller mindre sammenhængende bebyggelse godt 5 km længere mod nord. Et stykke øst for byen ligger kirken (1) fortsat frit i kystlandskabet. Byerne fremstår meget frodige og det dominerende træk er den bagved liggende Viemose Skov (2). Mange steder ligger markerne helt ind til hovedgaden. Vest for fiskerlejet ligger et strandengsområde, som også har landskabelig betydning for oplevelsen på vej ind i byen.

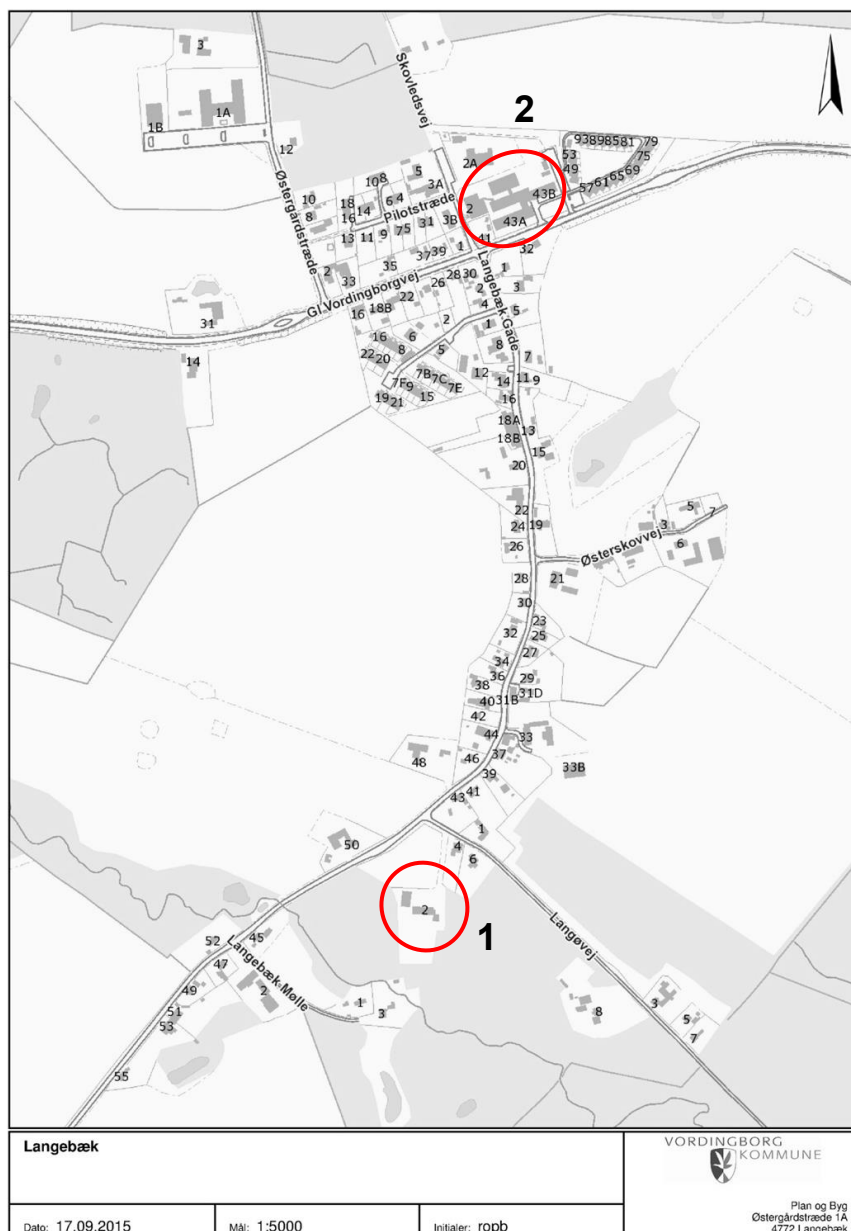
Omkring 1900 bestod landsbyerne af udflyttede gårde og huse, men også af et forsamlingshus, smedjer, skole, m.v. Søndre Viemose var forbundet til Nørre Viemose via den krydsede jernbane. Her lå der en lille station og en række stationsbyhuse.

Fiskelejet (3) udgør et lille værdifuldt kulturmiljø i sig selv. Selve havneanlægget består af et par træbroer, en stejleplads og en plads omgivet af røde træskure og bygninger.

Byernes åbne struktur i dag er velbevaret. Flere huse og gårde ligger på den samme plads, men ingen af de bygninger, der tidligere havde en servicefunktion, f.eks. som butik, er i dag i anvendelse til dette formål.

Jernbanetracéet er væk og det er svært at erkende andet end den tidligere stationsbygning. Flere huse er stærkt forfaldne. Især i Søndre Viemose (4) ses dog meget velbevarede gårde og mange fine huse omkring et gadekær.

BYER OG LANDSBYER

Langebæk

Langebæk er en langstrakt landsby, der strækker sig fra præstegården (1) i syd langs Langebæk Gade til ældrecentret Skovbo (2) ved Gammel Vordingborgvej i Nord. Skovbo er med sine tre etager byens mest markante bygning.

Bebyggelsen langs Langebæk Gade består af den oprindelige landsbybebyggelse, som gennem tiden er blevet ret tæt bebygget. De markante bygninger her er forsamlingshuset samt en række bindingsværksgårde og -huse. Den tidligere købmandsbygning er også markant.

Den nordlige bydel omkring Skovbo og Landevejen har karakter af stationsbybebyggelse. Her ligger en række nyere række- og dobbelthuse.

Nord og øst for byen er der adgang til skov, ligesom ådalen omkring Møllebækken syd for byen rummer et rekreativt potentiale.

Hotel Færegården i Kalvehave

Tidligere skole i Gl. Kalvehave

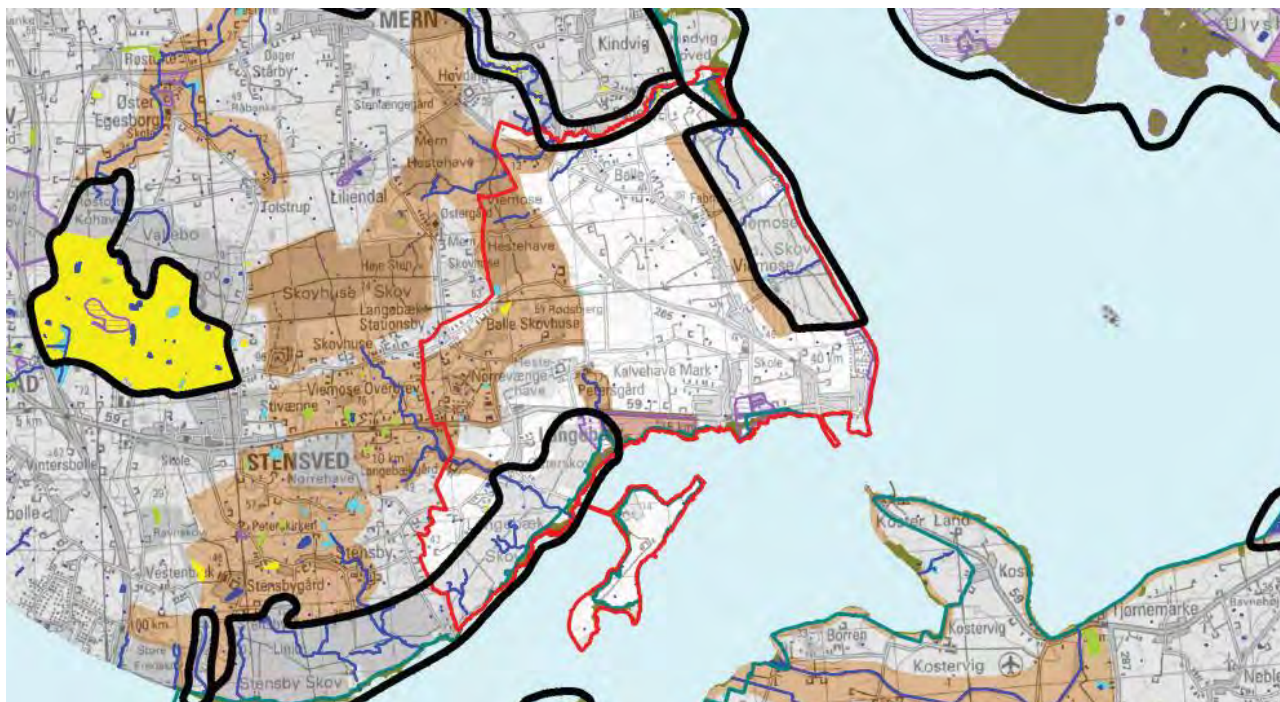
Ældrecenteret Skovbo i Langebæk

Præstegården i Langebæk

NATUR

Eksisterende natur og potentialer

	Natura 2000-område		§3 beskyttet hede
	Hotspots		§3 beskyttet eng
	Naturpotentialer		§3 beskyttet mose
	Fredede områder		§3 beskyttet overdrev
			§3 beskyttet strandeng
			§3 beskyttet sø
			§3 beskyttet vandløb

Eksisterende naturværdier

I lokalområdet Kalvehave findes der fine naturområder med hotspots i Viemose Skov, i Langebæk Skov og på strandengene.

Hele lokalområdets kyststrækning, herunder kysten på Langø, er en del af det store internationale naturbeskyttelsesområde "Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund".

Læs mere herom på <http://naturstyrelsen.dk/naturbeskyttelse/natura-2000/natura-2000-planer/natura-2000-planer-2009-15/plan-126-246/168-praestoe/>

Langebæk Skov på sydkysten er en artsrig blandskov med 12 regionalt rødlistede plantearter, bl.a. hvidgul skovlilje og strudsvinge. Strandengene ud for skoven er meget artsrige og botaniske lokaliteter af meget stor værdi. Ved Langebæk findes der formentlig grønbroget tudse.

Viemose Skov er en varieret løvskov med mange arter, bl.a. vokser her de sjældne orkideer hvidgul skovlilje og storblomstret gøgeurt.

Øvrige fine skove i lokalområdet er Viemose Hestehave og Hestehaven ved Petersgård.

Området rummer flere små vandløb, eks. Møllebæk og Keldemose Bæk, der er karakteriseret ved gode faldforhold, men samtidigt påvirket af kraftig fysisk regulering. En særlig kvalitet er, at områdets vandløb gennemløber skovarealer på deres vej mod havet.

På strandengene er tilgroning et problem, ligesom den invasive art rynket rose (hybenrose) breder sig.

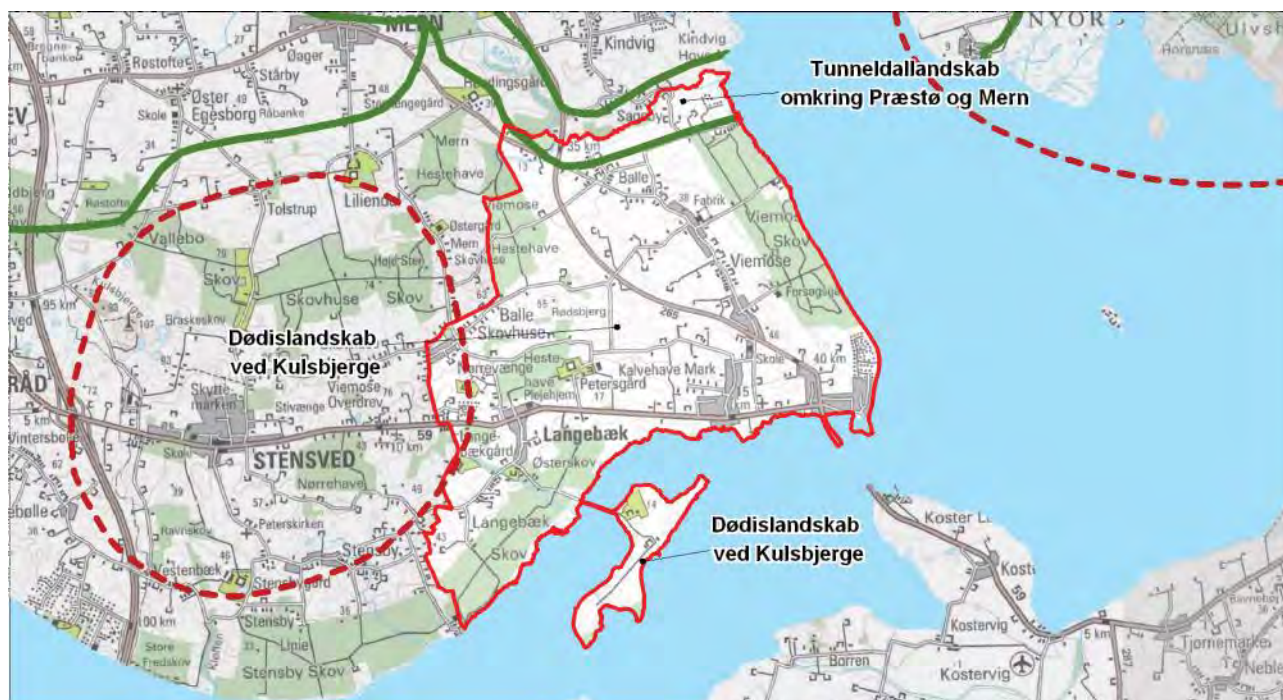

Grønbroget tudse

Trusler

Den intensive landbrugsdrift er en trussel mod de naturværdier der findes. Både i form af det areal der optages og i form af den store næringsstofflørsel fra arealerne. I grøfter og vandløb medfører dette, sammen med fysiske ændringer som regulering og rørlægning, forringelse af vandløbenes kvalitet og diversitet. Kvælstofudledningen er desuden en alvorlig trussel for vandkvaliteten langs kysterne og også på de tørre naturtyper. De forventede klimaforandringer med ændrede nedbørsmønstre med flere ekstremer og havspejlsstigning er en potentiel trussel. Langø, strandengene langs Langebæk Skov og lavbundsområderne ved Balle Strand må anses for udsatte overfor både generelle havvandspejlsstigninger og stormflod.

LANDSKAB OG OPLEVELSESVÆRDIER

Naturgeografi og landskabsformer

- Naturgeografiske regioner
- - - Markante landskabsformer

Landskabskvaliteter

Kalvehave lokalområde ligger i den naturgeografiske region *Dødislandskab ved Kulsbjerger* (se kortet). Det er et morænelandskab fra sidste istid, med dødispræg, som giver det småbakkede terræn med flade toppe. Dødislandskabet er dog ikke så markant, som ved selve Kulsbjerger. Jordarten er meget homogen og består af moræneler. Det er i lange kyststrækninger i lokalområdet og udsigten til hhv. Stege Bugt mod øst og Ulvsund og Langø, som præger landskabsoplevelsen.

Som det ses på kortet er der flere steder langs kysten skove, herunder Viemose Skov ud mod Stege Bugt og Østerskov og Langebæk Skov ned mod Ulvsund.

Langs kysten ved Gammel Kalvehave og videre langs Langebæk Skov findes mindre lavbundsområder.

Byerne Kalvehave og Gammel Kalvehave ligger også ned mod kysten, hvilket præger landskabsoplevelsen i de to byer. Langs grænsen ind mod Stensved lokalområde er der flere skove, herunder Viemose Hestehave mod nord og Heste Nørrevæge Have mod syd. Den indre del af lokalområdet er domineret af store åbne landbrugsflader. Flere steder er markerne afbrudt af jord- og stendiger.

Der findes flere fredede fortidsminder i skovene. Langebæk Skov og Østerskov er de sidste skove i et større bælte af skove langs kysten, som starter mellem Vordingborg og Nyråd med Dyrehaven og Gamle Indelukke.

Forskellige steder i landskabet, findes rester af den gamle Kalvehavebane, som gik mellem Masnedsund ved Vordingborg og Kalvehavehavn. Fra Vordingborg til Bakkebølle anlagde man på et tidspunkt cykel- og vandresti efter nedlæggelsen af jernbanen i 1959, men stierne er ikke ført til Kalvehave.

Fra toppen af Bondegårdsstræde i Langebæk kan man nyde udsigten mod Falster. Mellem Langebæk og Kalvehave Mark ligger herregården Petersgaard.

Ned mod kysten ligger Kalvehave kirke med en fantastisk udsigt over Ulvsund, Møn og Stege Bugt. Omkring kirken findes en 300 m beskyttelseszone som skal sikre udsigten til og fra kirken. Dronning Alexandrines Bro bygget i 1943 mellem Kalvehave og Møn er flere steder i lokalområdet et iøjnefaldende element i landskabet. Sommerhusområdet ved Kalvehave Færgesgård ligger tæt på vand og skov.

Området og kysten adskilles af et offentligt grønt område, hvoraf særligt den nordlige del har en særlig landskabsoplevelse i form af en stejl skrænt ned til stranden omgivet af grønne områder.

Oplevelsesværdier og nærrekreation

Skovområderne og kyststrækningen hele vejen rundt med naturstier langs kysten giver et godt fundament for rekreation og oplevelser i Kalvehave delområde.

At gå ud til Langø er en helt speciel oplevelse, der bl.a. byder på vide udsigter ud over havet.

Området ud mod Stege Bugt fra Balle Strand ned til Kalvehave er udpeget som et særligt friluftsområde. Herudover kommer havnemiljøet og havnene, muligheder for jagt i Viemose Skov, sejlads på Ulvssund, ridning i Viemose mv.

I den centrale del af lokalområdets landbrugslandskab er der længere til nære rekreative grønne og blå oplevelser.

Kalvehave Kirke set fra nord. Terrænet fremhæver kirkens tilknytning til vandet.

Kalvehave kirke med Dronning Alexandrines Bro i baggrunden

PERSPEKTIVER – NATUR, LANDSKAB OG OPLEVELSER

Lokale ønsker og perspektiver

Der er et stort ønske om at etablere flere og bedre cykelstier i Kalvehave delområde. Dette vil kunne øge sikkerheden for de mange cyklister, men også give direkte adgang til Kalvehaves landskaber og naturelementer. Vedligehold af småveje sikrer også adgangsmulighederne til det åbne land og det danske karakteristiske landbrugslandskab.

Muligheden for at få direkte adgang til vandet bør forbedres, da det flere steder kan være svært at få adgang til vandet.

Perspektiver for en naturindsats

Udtagning af arealer og ekstensivering af landbrugsdriften vil mindske påvirkningen og gavne naturen i området.

Der bør anlægges dyrkningsfrie bræmmer omkring vandløb og søer, ligesom arealer umiddelbart indlands for strandengene, eks. omkring Gammel Kalvehave, bør braklægges. Herved kan der skabes brede bæltter af kontinuer natur, hvor dyr og planter kan sprede sig og strandengen kan "vandre" ind i landet i forbindelse med fremtidige havspejlsstigninger.

Restaurering af rørlagte vandløb, Keldemose Bæk og flere mindre vandløb nær Viemose er oplagt. Grundet kraftige længdefald vil flere af disse vandløb kunne fungere som gyde- og opvækstområder for bl.a. ørred. Der kan skabes et større kontinuert naturområde i den vestlige del af lokalområdet.

De eksisterende skove kan bindes sammen, ved at plante ny skov. Imellem skovområderne skal der bevares områder med lysåbne naturtyper og dermed skabes et mosaiklandskab. Græsning i skovene vil også bidrage til skabelse af mere varieret natur, med plads til flere arter.

LOKALE ØNSKER TIL PLANLÆGNINGEN

Perspektiver for Kalvehave by

Kalvehaves nuværende omfang bør fastholdes, så den grønne karakter kan fastholdes. Det vil også være en kvalitet her at bevare og udbygge adgangen ud i landskabet og ud til sundet. Væsentlig i den forbindelse er at fremhæve Kalvehavegården med jorder, og også kontakten og den lette adgang til både sundet og Viemose Skov.

Bygaden trænger til en ansigtsløftning, så den fine samling af huse fra ca. 1890'erne og frem til 1930'erne fastholdes og fremhæves. De er sårbare over for forandringer og brug af materialer, som ikke er i overensstemmelse med egnens byggeskik og kulturhistorie.

Byens nuværende omfang bør fastholdes.

Gammel Kalvehave, Viemose og Balle

Væsentligst er at bevare den åbne, grønne struktur i dag og adgangen til Viemose Skov bør bevares og gerne forbedres, så det er muligt at foretage rundture. De mange velbevarede gårde og huse er sårbare over for forandringer og brug af materialer, som ikke er i overensstemmelse med egnens byggeskik og kulturhistorie. Byens nuværende omfang bør fastholdes. Fiskelejet har stor rekreativ og social betydning for byen.

LUP – LOKAL UDVIKLINGSPLAN

Undervandssti ved havnen

Stationsbyen

Landsbyen

Lokalrådene i Vordingborg kommune har siden 2014 arbejdet med at udvikle Lokale UdviklingsPlaner, de såkaldte LUPer.

LUPerne gennemføres og udarbejdes mere eller mindre uden kommunal indblanding, og tager udgangspunkt i det nære, i stedet og i aktørernes hverdag. Vordingborg Kommune har dog opfordret lokalrådene til at indtænke og beskrive mulige samarbejdsrelationer med Kommunen, forvaltninger, områdets foreninger og erhvervslivet i LUPerne.

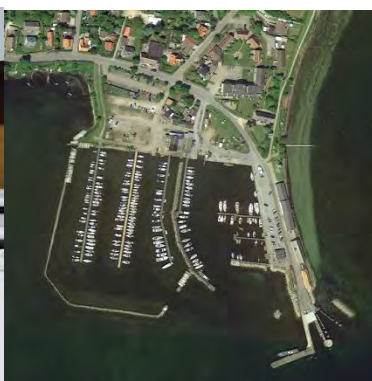
Det er Vordingborg Kommunes håb, at LUPerne kan medvirke til at tegne et reelt billede af borgernes vilje til at indgå i og medvirke til lokal udvikling. Vordingborg Kommune arbejder på at tegne et klart billede af forskellen mellem borgerinddragelse og borgerdeltagelse! Det handler om at have mest mulig indflydelse og beslutningskompetence over egen udvikling, det er målet med LUPerne!

Lokale strategier for lokalområdet jf. *Lokalrådet for Kalvehave og Omegns Lokal Udviklingsplan – Oktober 2015*

(<http://kalvehavelokalraad.dk/lup.html> og <http://www.vordingborg.dk/cms/site.aspx?p=28992>)

Strategi:

- Vi vil søge at etablere nye arbejdspladser på havneområdet inden for turisme og fritid
- Vi bør arbejde for at skabe attraktive vilkår for mindre, internetbaserede virksomheder.
- Vi skal have fibernetopkobling snarest muligt.
- Vi vil arbejde for at etablere sammenhængende cykelsti mellem Kalvehave og Langebæk
- samt for at etablere hastighedsdæmpende foranstaltninger i byområderne Kalvehave, Langebæk og Viemose.
- De historisk markante staldbygninger på havnen bør bevares og har potentiale til at blive lokalområdets primære kulturog fritidscenter.
- Stationsbygningen i Kalvehave bør restaureres.
- Fiskeriets, jernbanens og broens historie bør formidles.
- Viemose mølle restaureres.
- Der bør etableres et samarbejde mellem mødestederne i området med henblik på at koordinere indsatsen på kultur og fritidsområdet.
- Der bør udarbejdes en samlet udviklingsplan for Kalvehave Havn, sådan at alle aktørerne på havnen er enige om retning og prioritering.
- Der bør etableres attraktive, handicapvenlige bademuligheder for alle aldersgrupper, dels af hensyn til de fastboende og sommerhusgæsterne, dels for at tiltrække gæstesejlere til havnen.
- Der skal være mulighed for vinterbadning
- Muligheder for at tiltrække nye aktiviteter til havneområdet bør undersøges, f.eks. windsurf, kitesurf, beachvolley....
- Udarbejdelse af kortmateriale om cykelmuligheder i lokalområdet og Vestmøn.
- Der bør etableres samarbejde med Visit Sydsjælland og Møn om markedsføring af lokalområdet nationalt og internationalt.
- Kendskab til og salg af produkter fra lokale leverandører til detailhandelen bør fremmes.
- Indsamling af erfaringer fra andre mindre byer, som har etableret andelsbutikker eller andre utraditionelle løsninger for at fastholde en dagligvareforsyning.
- Etablering af shelters, teltpladser mv. til fremme af cykelturismen i området
- Etablering af café/restaurant, som primært er rettet mod de fastboende i lokalområdet.

Kursus for lærere og pædagoger i brug af naturbasen ved Kalvehave Havn.

Definition og beskrivelse af begrebet

Kulturmiljø

Fra Wikipedia, den frie encyklopædi

Kulturmiljø er et nyere [etnologisk](#) begreb, der anvendes ved beskrivelse af kulturhistoriske sammenhænge i by og på land. Begrebet er opstået som følge af et behov for en [holistisk](#) anskuelse af samspillet mellem del og helhed og vidner desuden om et videnskabeligt paradigmeskift fra en [essentialistisk](#) til en [konstruktivistisk](#) tilgang til kulturarv og kulturhistorie.

Som erstatning eller supplement til den traditionelle isolerede anskuelse af enkeltdele, eksempelvis en enkelt fredet historisk bygning, præsenterer kulturmiljøbegrebet en synsmåde, hvor bygning og omverden ikke kan adskilles, men indgår i en dynamisk helhed, der er under stadig forandring (eksempelvis opførelse af et højhus som nabobygning til den fredede bygning). Fortalere for kulturmiljøbegrebet vil hævde, at metoden bedre forklarer den reelle oplevelse af kulturarven og bedre kan beskrive forandringer i det fysiske miljø. Omvendt har begrebet også en elasticitet, der gør grænserne for kulturmiljøerne diffuse og subjektive.

Kulturmiljø-tænkningen har inspireret [SAVE](#)-metoden og dermed kortlægningen af kulturmiljøer i de såkaldte [kommuneatlas](#) (siden omdøbt til først [kulturmiljøatlas](#) og siden [kulturarvsatlas](#)).

Registrerede kulturmiljøer som er relaterede til Kalvehave

fra

KOMMUNEPLAN 2013

Vordingborg Kommune 2009-2021

Lokalområder, Kulturmiljøer,

<http://www.kommuneplan.vordingborg.dk/cms/site.aspx?p=22995>

Mål for Kulturmiljøer i Vordingborg Kommune

- Landskabet i kommunen skal både indeholde klassiske kulturhistoriske monumenter og mere ydmyge kulturhistoriske spor, som der skal værnes om i deres sårbarhed.
- Vordingborg kommune vil fortsat arbejde med Kulturarvskommuneprojektet.
- Vordingborg Kommune vil profilere sig med en bevidst og høj kvalitet indenfor bygningsbevaring og en sikring af kulturmiljøerne - som opfølgning på arbejdet som kulturarvskommune.
- Vordingborg Kommune vil i planperioden, i samarbejde med bevaringsforeningerne, fortsætte registreringen af bevaringsværdige bygninger i kommunen efter SAVE metoden.
- Vordingborg Kommune vil løbende udarbejde kulturarvskortlægninger af byer og landsbyer.
- Vordingborg Kommune vil udarbejde klare retningslinjer for bygninger med høj bevaringsværdi 1-3. Disse skal sammen med kulturmiljøudpegninger og kulturarvskortlægninger bruges til regulering i lokalplaner.
- Information og dialog med ejere og håndværkere skal bidrage til at højne bevaringsværdien på bevaringsværdige bygninger med en bevaringsværdi på 1-4.
- Sikring af fredede bygningers omgivelser ved udpeging, der vil indarbejdes i et kommuneplantillæg til den næste planperiode fra 2013-2017.

Kulturstyrelsens offentlige database for fredede og bevaringsværdige bygninger vil løbende blive opdateret. Se <https://www.kulturarv.dk/fbb/omfbb.htm>

Kalvehave By

Landskab: Kyst, fjord og nor

Tema: Fiskeri, søfart, færgesteder, broer og infrastruktur

Emne: Stationsby, færgested og kro

Tid: 1500 – 1750

Kalvehave By

Der er gjort fund, der tyder på, at området historie går tilbage til stenalderen og at Kalvehave siden den tid været overfartssted til Møn.

Den første gang Kaluehaghæ nævnes er i år 1304. Det menes, der har været gjort store sildefangster i området, og det har været en stor indtægtskilde for egnen. I 1600 tallet var området præget af krigene mellem Danmark og Sverige.

Den tidligere stationsbygning

Til Stege Sukkerfabrik blev der desuden sejlet med sukkerroesaft, der først var blevet ført i rør fra Saftstationen i Mern. I 1943 blev Alexandrines bro til Møn indviet. Siden 1970'erne har byen været præget af bosætning, turister og fritidssejlere. Området fik betydning som trafikalt knudepunkt og blev udbygget gennem årene med jernbaneforbindelse i 1890 til Vordingborg. Jernbanen havde spor ud til færgen til Møn, hvorfra der blev udskibet roer til Stege Sukkerfabrik.

Kalvehave Havn

Landskab: Strukturer på tværs af landskabet

Tema: Sygehus m. parkanlæg

Tid: 1840-i dag

Kalvehave Havn

Færgefarten mellem Kalvehave Færgegård og et færgeløje på Møn ved Koster udvikledes gennem årene med stadig større både og til sidst med motorfærger, der kunne medbringe biler og andre køretøjer. Der blev ligeledes anlagt hoteller med overnatningsmuligheder på begge sider. Men det var kun på sjællandssiden der blev anlagt en by. Havnen rummer en marina med plads til ca. 300 både, og der er stadig 5 erhvervsfiskere tilbage. Kalvehave Havn har fungeret som demonstrationshavn i Dansk Sejlunions projekt ren havn hvor målet har været at eksperimentere, prøve og udvikle løsninger på sejlsportens miljøproblemer. I 1930'erne anlagde man "Statens Veterinære Institut for Virusforskning" på Lindholm, og det gamle færgeløje kunne nu anvendes til den færge der sejlede køer og andre dyr over til fremstillingen af først og fremmest vaccine mod mund- og klovsyge. Institutet har stadig stor betydning for forskningen.

Dronning Alexandrines bro set fra Kalvehave Havn

Kalvehave Kirke og Gl. Kalvehave "Bygaden"

Landskab: Kyst

Tema: Tro og skik - Bosætning

Emne: Kirke og landsby

Tid: 1225

Gl. Kalvehave "Bygaden"

Om Kalvehave Kirke, der ligger ensomt på en bakketop, fortælles det at den egentlig skulle have været bygget ved Langebæk, men de "underjordiske", der boede i nærheden ville ikke have kirken for tæt på. Om natten rev de ned hvad der blev bygget op om dagen. De lokale fik det råd, at binde 2 stude sammen om aftenen, hvor man fandt dem om morgenen, skulle kirken opføres.

Kalvehave Kirke

Gl. Kalvehave er vanskelig at tidsfæste, men den er, som navnet antyder ældre end Kalvehave. Det ældst bevarede hus i Bygaden nr. 26 er fra 1752. Bygaden har en fin og meget velbevaret gadestruktur, der fører ned til Gl. Kalvehave Havn, der er et fristed for lystfiskere og bådejere.

Landsby miljø i Gl. Kalvehave

Butiksliv i Gl. Kalvehave

Lindholm Forsøgsstation

Landskab: Kyst og nor

Tema: Undervisning og kultur

Tid: 1880 - i dag

Lindholm ø

I klart vejr ses Lindholms hvide bygninger og høje skorsten tydeligt ude i Stege Bugt. Man skal med færge fra Kalvehave for at komme derud, men kun ansatte på Lindholm har adgang til øen.

Siden 1926 har Lindholm huset Statens Veterinære Forsøgsstation. Dengang hærgede voldsomme udbrud af mund- og klovsyge landets husdyrbesætninger.

Lindholm Forsøgsstation

For at undgå smitte ved forsøg lagde man forsøgstationen på en ø. Først i 1966 opdagede man, at mund- og klovsyge er luftbåren. Dette har stor betydning for hindring af smitte. I dag udgør forskningsstationen afdelingen for Virologi ved Danmarks Fødevarerforskningscenter og har ca. 80 medarbejdere.

Tidligere bolig ombygget til informationshus og posthus

Bådførers cykel

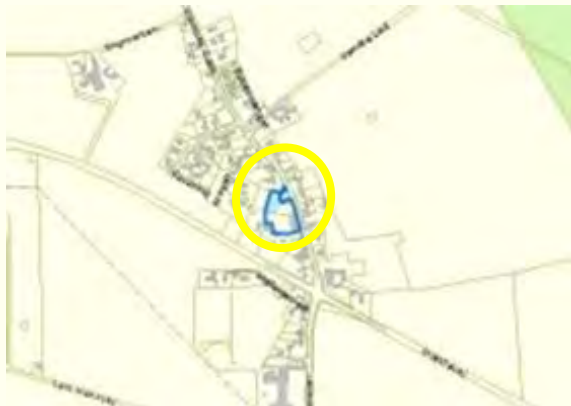
Viemose forsamlingshus

Landskab: Kyst

Tema: Tro og skik

Emne: Forsamlingshus

Tid: 1905

Viemose forsamlingshus er fra 1905. Det har i dag stadig stor betydning for oplandet. Det er et lokalt omdrejningspunkt, hvor der bliver afholdt mange arrangementer og foredrag i forsamlingshuset, den dag i dag.

Balle Strand

Landskab: Kyst, strand

Tema: Huse

Emne: Huse fra 1777

Tid: 1700-tallet

Balle Strand ligger ud til Bøgestrømmen i læ af Nyord og på en kyststrækning, der er karakteriseret af en bred sivbevoksning, med lavt og roligt vand. Området er et fuglebeskyttelsesområde og har et rigt fugleliv.

Mellem Balle Strandvej, og skovbrynet ligger der ned til Balle Strand en stribe huse, en blanding af fiskerhuse, murermesterhuse og en enkelt gård, der udgør kulturmiljøet Balle Strand. Balle Strand har siden 1700-tallet haft en anløbsmole for fiskere og fragt af brænde til Nyord. Balle Strandvej 32 og 38 er fra 1777. De er begge længehuse med det egnstypiske overkalkede bindingsværk, stråtækte tage og lodrette gavle.

Balle Strandvej 32

Balle Strandvej 38

Tidslinje

I samarbejde med
Berit Christensen, museumsinspektør, Nyere Tid, Museerne Vordingborg

**Nedslag på historiske
Momenter, der har
størst betydning for byen**

KALVEHAVE TIDSLINJE

GI. Kalvehave/Kalvehave

GI. Kalvehave er, som navnet antyder, den oprindelige bebyggelse. Tidligere hed byen Skåningehavn, og det tyder på, at den er vokset op i tilknytning til det rige sildemarked i Skåne i middelalderen. Kalvehave er vokset op omkring færgefarten til Møn, hvis historie fortaber sig i forhistorien.

Kalvehave Kirke

Ifølge sagnet skulle kirken først have været placeret ved Langebæk. Det ville de underjordiske dog ikke acceptere, og derfor bandt man to stude sammen, sendte dem ud om aftenen, og hvor de var om morgenen, der byggede man kirken. Det skal være forklaringen på, at kirken ligger, hvor den ligger. Den virkelige forklaring er dog sikker, at der har ligget en nu forsvundet gammel bebyggelse rundt om kirken.

Ved salget af ryttergodset blev halvdelen af kirken ejet af Petersgård og halvdelen af sognets bønder. 1913 fik kirken selveje.

Tæt ved ligger Kirkekilden, som endnu i 1870'erne søgtes for sine helbredende kræfter.

Tidligere hed byen Skåningehavn, og det tyder på, at den er vokset op i tilknytning til det rige sildemarked i Skåne

Byen kaldes Kaluæhaghæ

Det nævnes at sognet tidligere blev kaldt Skaningæhafn – Skåningehavn
Kirken bygges

Godset Petersgård dannes efter
salget af Vordingborgs Ryttergods

[GNU Free Documentation License](#),
attribute to: [Rosenzweig](#)

Færgegården

Færgeriets historie fortæller sig i historien, og det samme gør færgegårdens historie. Den nuværende færgegård er imidlertid bygget i år 1900 og fungerer i dag som feriecenter og restaurant.

Dr. Alexandrine broen

Broen blev bygget i 1943 som en del af anlægsarbejderne under krigen. Samtidig med broen indviedes dæmningen ml. Møn og Bogø og bogøoverfarten. Broen er opkaldt efter Dronning Alexandrine, men den kaldes også for Ulvsundbroen og Mønbroen. Broen er 746 m. lang og gennemsejlingshøjden er 26 m.

Havnen

Kalvehave Havn er både en fiskeri- og en færgehavn. Fra meget gammel tid har der været overfart til Koster, og senere er der udgået skibe til København, Vordingborg m.m. I 1925 købte staten øen Lindholm for at oprette en forsøgsstation til forskning i mund- og klovsyge, og der blev indsat færgefart til øen fra Kalvehave. Fra 1938 udvandt man serum til brug for vaccine og anvendte til det formål et stort antal køer. De blev også sejlet til øen med færgen, og inden blev de opstaldet i de gule stalde, som stadig står på havnen i Kalvehave. Træskurene på havnen stammer fra området's tangproduktion.

Ifølge sagnet skulle kirken først have været placeret ved Langebæk. Det ville de underjordiske dog ikke acceptere

Udskiftningen

Kalvehave skole oprettes

Stormfloden

Ny havn i Kalvehave

Stationen

Kalvehavebanen eksisterede ml. 1897 og 1959. Både i Viemose og Kalvehave er de gamle stationsbygninger bevarede, og i Kalvehave er der desuden bevaret en række karakteristiske funktionærboliger (findes de alle stadig?) Arkitekten Heinrich Wenck var, blandt meget andet, også arkitekt på Hovedbanegården i København.

Petersgård

Petersgård blev oprettet i 1774 efter salget af ryttergodset, og mange bønder i området blev fæstebønder under godset. Den første ejer var købmanden Peter Johansen, som opkaldt godset Petersgård efter sig selv, og byggede hovedbygningen i klassicistisk stil. Peter Johansen grundlagde også skibsværftet Petersværft, hvor der blev bygget flere skibe i hans levetid. Petersgård er i dag et moderne landbrug, som ejes af Peter Luel.

I 1925 købte staten øen Lindholm for at oprette en forsøgsstation til forskning i mund- og klovsyge

Kalvehavebanen ml. Vordingborg og Kalvehave indviet

Kalvehave Fiskeeksport grundlægges
Landets første "Forplejningsstation"

Feriekolonien i Kalvehave startet
Kalvehave Tang Export &
Madrasfabrik anlægges. Lukkes efter
Besættelsen.

Proms Kemiske Fabrik

I perioden 1960-1997 lå Proms Kemiske Fabrik i Viemose. Virksomheden producerede bl.a. produkter til medicinalindustrien og var en meget vigtig lokale arbejdsplads. I 1997 gik virksomheden imidlertid konkurs efter en meget omfattende miljøskandale op igennem 80'erne og 90'erne, som gav genlyd på landsplan. Der er siden brugt mange penge på oprydning af den stærkt forurenede grund.

Bådeværftet Udsigten

Værftet blev oprettet af bådebygger Christian Petersen i 1929 i et fiskerleje ved kysten. Værftet overtages siden af sønnen Ejvind Petersen, og der bliver i deres tid bygget omkring 550 drivkvaser og robåde. I nyeste tid er værftet blevet til Bådeværftet Udsigten, som består af en gruppe træskibsinteresserede, som arbejder med gamle træskibe og restaureringsopgaver ud fra de gamle håndværksmæssige traditioner.

I perioden 1960-1997 lå Proms Kemiske Fabrik i Viemose

De gule stalde bygges til brug for kvæg til Lindholm

Dronning Alexandrines Bro indvies

Centralskole i Kalvehave oprettes

Marinaen i Kalvehave anlægges

Kalvehave

Kompetencecenter

oprettes

Bådeværftet Udsigten

Værftet blev oprettet af bådebygger Christian Petersen i 1929 i et fiskerleje ved kysten. Værftet overtages siden af sønnen Ejvind Petersen, og der bliver i deres tid bygget omkring 550 drivkvaser og robåde. I nyeste tid er værftet blevet til Bådeværftet Udsigten, som består af en gruppe træskibsinteresserede, som arbejder med gamle træskibe og restaureringsopgaver ud fra de gamle håndværksmæssige traditioner.

Skolerne

Kalvehave og Viemose har gjort hele perioden med skolemæssigt fra rytterskole til kompetencecenter Kalvehave.

VIEMOSE TIDSLINJE

Viemose Mølle er bygget i 1866

Withemosæ

Viemose rytterskole

Petersgård dannet efter salget af Vordingborgs Ryttergods
Viemose Mølle bygges

Stormfloden

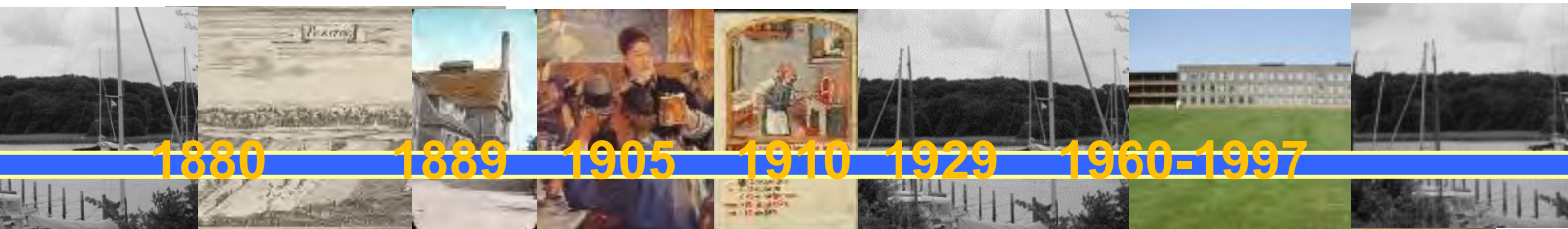
Pogeskole i
Viemose

Viemose Mølle

Møllen er bygget i 1866.

Mølleprojekt om at få restaureret møllen og bruge den til lokalt samlingssted.

I 1959 nedlægges Slotsstationen og Nordhavnsvej anlægges

Hovedskole i Viemose   Andelsmejeriet Flora oprettet i Viemose
 Viemose forsamlingshus indviet
 Viemose Bageri grundlægges som siden bliver til
 Viemose Dampbageri
 Bådeværftet Udsigten oprettes
 Proms Kemiske Fabrik

Epilog:

En Kilde i Gammel Kalvehave

Kirkekilden (Kallehave Sogn, Baarse, Herred) l aa f aa Meter fr a Str andbredden t æt Nord for Kirken. I 1870 erne bes ogtes den endnu som L eagedomskilde. I gammel Tid var der opstillet en F attigblok ved den. Vandet i Kirkekilden bliver straks ferskt igen, n aar Saltvand fr a Havet ved h oj Flod har oversv ømmet den. (TRAP, Danmark 1931)

